

Afstemning

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 17:

Forslag til folketingsbeslutning om gældsrådgivning for private.

Af Line Barfoed (EL), Villy Søvnald (SF) og Margrethe Vestager (RV).
(Fremsat 15/3 2005).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Det er, som om der på Folketingets dagsorden i dag er en del gentagelser. Det er i hvert fald ved alle de fire forslag, jeg nu har deltaget i behandlingen af, at jeg må starte med at sige, at det ikke er første gang, vi får lejlighed til at drøfte dette spørgsmål. Det gælder altså også for dette forslag om gældsrådgivning for private.

Min forgænger, fra før Familie- og Forbrugerministeriet blev oprettet, har i hvert fald to gange stået på denne talerstol og talt om regeringens forhold til og holdning til gældsrådgivning. Selv har jeg været til samråd i Erhvervsudvalget om emnet den 21. april 2005. Regeringens holdning har i det forløb ikke ændret sig.

Kl. 14.20

Som jeg tidligere har tilkendegivet, ser jeg det som familie- og forbrugerminister som min opgave at give forbrugerne nogle rammer, som gør det muligt for dem at træffe informerede beslutninger om deres privatøkonomi.

For grundlæggende er det jo forbrugernes eget ansvar at tage beslutninger om deres økonomi. Det offentlige opgave består, kan man sige, i at gøre familierne robuste, så de selv er i stand til at tage vare på deres egen privatøkonomi, så de ved, hvilke situationer det er, der skal få alarmklokkerne til at ringe et sted.

Det er også det formål, der ligger bag en række af den gældende lovgivnings bestemmelser. Der findes f.eks. regler, som sikrer, at forbrugerne er informeret om konsekvenserne af at låne penge, inden de indgår en låneaftale. Men lovregerne kan naturligvis ikke stå alene, de skal også suppleres af en ordentlig forbrugerinformation.

I den forbindelse har Justitsministeriet og Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender lanceret en rykker- og inkassoguide på Forbrugerstyrelsens hjemmeside. Her kan forbrugerne få svar på spørgsmål om reglerne for for sen betaling, for hvornår et firma må kræve renter og rykkergebyrer, når man betaler for sent, hvornår de må sende regningen til inkasso, og hvad det betyder, for nu bare at nævne nogle eksempler på de spørgsmål, som guiden altså besvarer. På hjemmesiden kan forbrugerne også sammenligne priser på en række varer og tjenesteydelser. Der findes f.eks. henvisninger til en række andre hjemmesider, hvor forbrugerne kan lave pris-sammenligninger på udlånsområdet.

Hvis vi vender os mod lovgivningens oplysningskrav, ser vi, at kreditaftaleloven stiller krav om, at forbrugerne i forbindelse med indgåelse af en kreditaftale eller en kontoaftale skal have en række oplysninger, der kan sætte den pågældende i stand til at vurdere omfanget af den økonomiske forpligtelse, der er forbundet med at påtage sig en gæld.

Ifølge prismærkningsloven skal der gives oplysninger om kreditomkostningerne, når en vare udbydes med mulighed for at blive købt på kredit. Også i det private regi er der initiativer. Det er initiativer, der i hvert fald er på vej, der gør det lettere at få et overblik over, hvilke lån der er billigst. Forbrugerrådet og Finansrådet er ved at udarbejde en prissammenligningsdatabase, hvor forbrugerne gratis kan sammenligne priser på bankernes produkter.

Det er fortsat min overbevisning, at disse tiltag samlet set sikrer forbrugerne de redskaber, de skal bruge, når de skal træffe beslutning om stiftelse af gæld. Som jeg tidligere har tilkendegivet, vil jeg derimod ikke gå skridtet videre og indføre en almen offentlig gældsrådgivning, hvor alle forbrugere kan henvende sig for at få gennemgået deres økonomi. Det er fortsat min opfattelse, at den enkelte forbruger selv er i stand til at vurdere, om han eller hun ønsker at stifte gæld, og hvis vedkommende er i tvivl, må vedkommende indhente rådgivning fra private rådgivere.

Den opgave skal det offentlige ikke påtage sig i konkurrence med den private rådgivningssektor, og det vil altså være at give det offentlige et ansvar på et område, hvor det er vigtigt at fastholde, at ansvaret ligger hos den enkelte selv.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Hvis vi nu tager et andet område, hvor folk også kan have brug for hjælp, er det jo sådan, at der ikke er mange, der er i tvivl om, at det er folks eget ansvar, hvor meget alkohol de drikker. Der bliver lavet fine offentlige kampagner osv. om, at man ikke skal drikke for meget, men hvis folk drikker for meget, tilbyder vi dem alligevel gratis offentlig behandling.

Hvis man skulle følge ministerens logik på det her område, burde vi hverken tilbyde behandling for alkoholmisbrug, narkomisbrug, ludomani eller andet, for der kan man vel også sige, at det er folks eget ansvar, som ministeren gør det her i forhold til, at folk kommer ud i en gæld, som de ikke kan overskue.

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Jeg mener slet ikke, at den sammenligning holder. Alkoholisme er en sygdom, som vi skal hjælpe folk med at få behandlet og håndteret. Men det at have stiftet for meget gæld eller have brug for en gældsrådgivning er jo ikke en sygdom, så jeg kan slet ikke følge den sammenligning, fru Line Barfod her foretager.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Så kan jeg godt se, at vi er meget langt væk fra hinanden, men lad os prøve at tage en anden indfaldsvinkel. Der er lige kommet en ny rapport fra Socialforskningsinstituttet om hjemløshed, der viser, at en stærkt medvirkende årsag til, at mange bliver hjemløse, er, at de har stor offentlig gæld. Af en eller anden grund kommer de nemmere ud af hjemløshed, hvis de kun har privat gæld, men hvis de har meget offentlig gæld, er det meget svært for dem at holde op med at være hjemløse.

Kl. 14.25

Kunne det ikke tale for, at det ville hjælpe ret meget på også de offentlige finanser, ud over hvad det ville betyde for disse mennesker, hvis

vi fik en ordentlig gældsrådgivning, hvor folk kunne komme hen og få råd og vejledning, inden de bliver sat på gaden, fordi de ikke har betalt husleje, og i hvert fald som minimum kunne få råd om og hjælp og vejledning til, hvordan får de styr på økonomien igen, så de får mulighed for at få et hjem i stedet for at skulle bo på herberg?

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Hvis vi skal tage fat i den rapport, er vi også nok ovre i noget, der har med gældssanering og den slags at gøre, og der er det, sådan som jeg er kendt med det, sådan, at Socialministeriet er ved at se på netop den rapport og på mulighederne for at hjælpe til med en egentlig gældssanering for de hjemløse, som den rapport især drejer sig om.

Men erfaringer i øvrigt, også fra Sverige, hvor man har en egentlig gældsrådgivning, tyder på, at folk netop ikke kommer for at få rådgivning i forbindelse med, at de skal stifte gæld, men at de først møder op, når det sådan set er for sent, når gælden er stiftet og de har sat sig i en gæld, som er for stor for dem.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg anerkender, at der politisk er uenighed på det felt. Det ved vi sådan set godt i forvejen. Men det er jo også tilladt at blive klogere af f.eks. de svenske erfaringer på det område.

Jeg tror egentlig, at jeg vil nøjes med at spørge ministeren, om ministeren er enig i, at der er et problem, om ikke det er rigtigt politisk at anerkende, at gæld som fænomen faktisk kan være et meget, meget stort problem ikke alene i forbindelse med det, fru Line Barfod berører, nemlig sociale forhold som f.eks. hjemløshed, men også i forhold til arbejdsmarkedet. Hvis du f.eks. er på en overførselsindkomst og har stiftet en meget, meget stor gæld, kan de to ting tilsammen i sig selv være en barriere for, at du overhovedet kommer ind på arbejdsmarkedet.

Hvis man anerkender det fra regeringens side, er der så alligevel ikke god logik i at se på, om vi som samfund kan være med til at understøtte, at folk på et tidligere tidspunkt kan få rådgivning om deres gæld og måske undgå en social deroute?

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Jeg er fuldstændig enig i, at det er et problem. Men jeg har også den grundlæggende opfattelse, at det ikke er alle problemer, som det offentlige skal påtage sig et ansvar for at løse for folk. Vi må fastholde, at den enkelte selv har et ansvar. Hvis vi bare siger, at det offentlige tager ansvaret, når folk har problemer af den ene eller den anden art, medfører det et samfund, hvor vi i stigende grad tager ansvaret fra folk og overlader det til det offentlige. Det ville også være tilfældet i denne sammenhæng.

Men naturligvis er jeg enig i, at vi skal angribe de her problemstillinger, og derfor har jeg også i mit indlæg gennemgået en række af de tiltag, vi tager, ud over det rent lovgivningsmæssige, bl.a. informationsmæssige tiltag, for at folk skal blive bedre rustet til at træffe disse beslutninger.

Jeg kan ud over det, jeg sagde før, sige, at jeg har bedt Forbrugerstyrelsen om at undersøge kreditfinansieringsselskabernes adfærd over for kunderne, fordi jeg har indtryk af, at der på en lang række områder ikke sker den overholdelse af reglerne om ordentlig information til folk, inden de stifter gæld. Det kan ofte være årsagen, tror jeg, til, at folk begiver sig ud i en gældssituation, som de ikke kan overskue. De er simpelt hen ikke ordentligt informerede om f.eks. de årlige omkostninger i procent, når man tager gebyrer osv. med. Det er fuldstændig uacceptabelt, og det agter jeg at skride ind over for så effektivt, som det overhovedet er muligt.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Det sidste, ministeren nævner, synes jeg er rigtig godt, for der er ingen tvivl om, at vi ved at gå målrettet ind på et tidligere tidspunkt kan undgå, at folk f.eks. op mod jul måske tager nogle af de der meget, meget dyre lån til meget, meget høje renter, som er nærmest umulige at betale af. Fuld opbakning til det.

Når ministeren siger, at vi ikke bare må tage ansvaret fra folk, vil jeg gerne sige til ministeren, at det skal vi da så sandelig ikke, heller ikke når det gælder gældsspørgsmålet, men det, at vi som samfund tager ansvar for, at der er mennesker, der er endt i en håbløs økonomisk situation, der måske oven i købet blokerer for, at de kan komme ind på arbejdsmarkedet, er jo ikke det samme som at tage ansvaret fra folk. Det er

måske snarere som samfund at sige til en person: Du er endt i en ret ulykkelig situation, vi tager ikke ansvaret for det, men vi vil gerne som samfund være med til at rådgive dig, sådan at du selv kan bryde den situation, du er sat i.

Derfor undrer det mig, at ministeren i sit svar henviser til de planer, der er på gældssaneringsområdet, for det må da alt andet lige være bedre, at vi får skabt en ordentlig offentlig gældsrådgivning ...

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Ja tak.

Mette Frederiksen (S):

... sådan at gældssanereringen måske i færre tilfælde overhovedet ville være nødvendig.

Kl. 14.30

Anden næstformand (Poul Nødgaard):

Taletiden er udløbet for en hel del tid siden. Så er det ministeren.

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Jeg må bare gentage, at jeg mener, at rådgivning om folks problemer i forbindelse med gæld ikke kan være en offentlig opgave, der stilles gratis til rådighed. Det må være sådan, at vi stiller information og lovgivning til rådighed på en sådan måde, at familierne og den enkelte er rustet til selv at vurdere, om man skal optage gæld, og på hvilken måde man skal gøre det.

Man må så gå til private rådgivere, hvis det er således, at man har behov for rådgivning i forbindelse med afviklingen af sin gæld. Det vil typisk være noget, man går til sin bankforbindelse, til sit pengeinstitut om, men det kan selvfølgelig også være andre, man går til.

Vi kan ikke blive ved med i det her samfund at udvide det offentliges ansvar i forhold til borgerne på stadig flere områder; det er regeringen ikke tilhænger af. Regeringen er tilhænger af et samfund, hvor mennesker, familier selv har et ansvar og selv er i stand til at påtage sig det ansvar at træffe egne beslutninger, uden at det offentlige nødvendigvis skal medvirke.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Ministeren harcelererede i starten over, at der var en del forslag, der var blevet genfremsat. Han følte, at han skulle stå og gentage sig selv. Jeg vil

så bare som ordfører sige, at vi også har været ude for visse af regeringens forslag, som var genfremstillinger, og som kom igen, fordi de ikke var blevet færdige. Her snakker jeg ikke om kommunalstrukturreformen, men om et par andre inden for ministerens eget område.

Jeg vil gerne spørge ministeren, om han tror, at det er særlig nemt at få en privat rådgivning, hvis man er gældsæt. Det vil typisk indebære, at man gerne skal have noget privat rådgivning til at få denne her gæld afviklet. Den private rådgivning koster så yderligere penge, og det vil sige, at man gældsætter sig yderligere.

Kan ministeren ikke godt se, det faktisk kan være et problem?

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Jo, jeg kan udmærket se, at det kan være et problem. Min pointe er bare, at det ikke nødvendigvis er sådan, at det offentlige, hver gang man har et problem, gratis skal stille rådgivning til rådighed. Hvis det skal være kriteriet, vil vi altså komme til at udvide det offentliges ansvar på en lang række områder. Derfor er jeg imod det.

Jeg vil så lige stillfærdigt bemærke, at jeg måske nok synes, at det er lidt voldsomt sagt, at jeg skulle have harceleret over det. Jeg opfattede det sådan set bare som et par hyggelige bemærkninger om, at jeg nu igen skulle stå og sige, at det var noget, vi havde talt om før. Det var sådan set ikke meningen at harcelere over det.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det takker jeg så for, og godt ord igen.

Ministeren siger, at det ikke er det offentliges opgave, og at regeringen ser det som sin opgave at stoppe nye offentlige tiltag – det er sådan på det nærmeste det, ministeren siger.

Jeg synes bare, at man er nødt til at prøve at spørge, om der ikke er nogle situationer, hvor det kan være meget nyttigt for det offentlige at gå ind, også fordi det offentlige i virkeligheden kan komme billigere ud af det, end det ellers ville. Det kommer nemlig meget ofte til at hænge på det offentlige, hvis mennesker har gældsæt sig voldsomt, så på et eller andet tidspunkt kan man godt risikere, at det offentlige kommer til at træde til på forskellige leder og kanter. Den afvejning synes jeg bare skal med.

Jeg er glad for, at ministeren vil tage kontakt til kreditinstitutioner og sådan noget, for det sy-

nes jeg er vigtigt at tjekke op på med meget jævne mellemrum, også sådan som vi ser udviklingen i øjeblikket. Jeg synes bare, at vi også bliver nødt til at konstatere, at banker og pengeinstitutter altså ikke altid er det mest objektive, vi har. Vi ved jo godt, at vi, når vi ringer til en bank og beder en bank om at rådgive os, f.eks. i en ikkeforældet situation, ikke kan være sikre på at få det mest objektive råd, vel?

Det er jo derfor, at vi somme tider tyer til det offentlige, fordi vi har en tiltro til, at det offentlige er fritaget fra egeninteresser. Det kan man somme tider have brug for at en institution er.

(Kort bemærkning).

Familie- og forbrugerministeren (Lars Barfoed):

Nu vil jeg sige, at jeg tror – det kan jeg jo ikke vide – at en offentlig gældsrådgivning meget let kunne eskalere ganske voldsomt, for der er mange mennesker, der sætter sig i gæld. Hvis vi først etablerer en offentlig gældsrådgivning, der er gratis til rådighed, kan både de, som har store problemer, og de, som har mindre problemer, mene, at det da ville være meget interessant at få lidt rådgivning på det offentlige kontor, der nu tager sig af det.

Så vidt jeg er orienteret, har det i Sverige udviklet sig sådan, at de samlede årsværk, der sættes ind i forhold til gældsrådgivning, er større end den samlede forbrugervirksomhed i øvrigt, altså end Konsumentverket i Sverige i øvrigt har af årsværk at gøre godt med. Det kan altså blive en ganske omfattende mekanisme, man her starter. Det ville jeg være ganske bekymret ved.

Kl. 14.35

Med hensyn til pengeinstitutterne er jeg enig i, at man hele tiden må holde meget nøje øje med, at den rådgivning, folk får i pengeinstitutter, er en rådgivning, der tager udgangspunkt i den enkeltes situation. Det er jo sådan, at erhvervsministeren har fastsat retningslinjer for pengeinstitutternes rådgivning, hvoraf det klart fremgår, at de skal rådgive med udgangspunkt i kundens situation. Hvis de har egeninteresser i forbindelse med rådgivningen, skal de tydeligt gøre kunden opmærksom på det. Men det er selvfølgelig vigtigt, at vi hele tiden er opmærksomme på, om bankerne nu også loyalt lever op til den forpligtelse.

Formanden:

Tak til familie- og forbrugerministeren. Så er det fru Inger Støjberg som ordfører.

Inger Støjberg (V):

Beslutningsforslag nr. B 17 er – ja, jeg tør snart ikke sige det – en genfremsættelse af B 41 fra folketingsåret 2003-04. Der er tale om et forslag, som indebærer, at der i en 5-årig forsøgsperiode iværksættes en gældsrådgivning af private, idet for megen gæld kan nedsætte livskvaliteten for den enkelte og dennes eventuelle familie, som forslagsstillerne skriver i bemærkningerne til beslutningsforslaget.

I Venstre er vi helt enige i, at for megen gæld kan forringe livskvaliteten for både den, der har optaget lånene, og en eventuel familie omkring. Men vi mener også, at der må være grænser for, hvad det offentlige skal rådgive om.

Vi mener, at det er langt vigtigere at forebygge gældsætning og at give forbrugere mulighed for at få et godt overblik at træffe beslutninger om eventuel gældsoptagelse ud fra. Her kan bl.a. kravene om skiltning af den årlige rente for et kviklån fremhæves, idet det er en af de fælder, som man som trængt forbruger godt kan falde i. Men også med rykker- og inkassoguiden på internetportalen www.forbrug.dk er der mulighed for at sammenligne priser på en række varer og tjenesteydelser samt for at finde en lang række andre oplysninger, der kan være til gavn, når man er forbruger, og det er vi jo alle sammen et eller andet sted.

Samtidig er det også sådan, som det tidligere er blevet nævnt af ministeren, at f.eks. bankerne allerede i dag rådgiver og hjælper med at få styr på gælden, så vi mener ikke, at der er brug for yderligere tiltag på området. Venstre kan dermed ikke støtte forslaget.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg er sådan set som en indledning glad for, at også partiet Venstre anerkender, at gæld er et problem. Det er jo som regel sådan, at det lange, seje træk i det politiske arbejde er at få de borgerlige partier til at indse, at der er et problem. Når vi så har fået dem til at indse, at der er et problem, vil vi i løbet af nogle år også få dem overbevist om, at det er noget, man skal tage ansvar for. Så langt, så godt.

Jeg synes, at det er fuldstændig rigtigt med forebyggelse. Jeg synes, at det er fuldstændig rigtigt, at der kan gøres meget mere på den front. Vi vil meget, meget gerne være med til at bakke op om næsten alt, hvad man overhovedet kan finde på, hvad angår forebyggelse. Men er ordføreren ikke enig i, at forebyggelse ikke rigtig

hjælper dem, der er endt i suppedasen, ikke rigtig hjælper dem, der i dag står med en meget stor gæld, har svært ved måske at komme ind på arbejdsmarkedet og er endt i en håbløs økonomisk situation?

Jeg skal bare høre: Hvad er Venstres bud til dem, der i dag har gældsat sig for meget og måske står i en meget svær økonomisk situation? Hvad er svaret fra Venstre da?

(Kort bemærkning).

Inger Støjberg (V):

Jeg vil gerne bekræfte fru Mette Frederiksen i, at vi i Venstre ser det her som et stort problem for de mennesker, der er havnet i den uheldige situation, for det er vitterlig en utrolig uheldig situation at havne i, hvis man har en alt for stor gæld.

Det er jo så rigtigt, at man kan sige, at forebyggelsen måske kommer for sent ind, hvis folk nu har en meget stor gæld. Jeg vil dog sige, at de oplysningskampagner, som er sat i værk – jeg nævnte f.eks. rykker- og inkassoguiden – er med til at guide folk igennem, så det er jo ikke sådan, at der slet ikke er nogen hjælp fra det offentlige. Der er masser af hjælp at hente også på www.forbrug.dk og andre steder.

Jeg må sige, at det for mig at se ikke er en offentlig opgave at rådgive om gæld på den her måde; det er det ikke.

Kl. 14.40

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Venstres ordfører er vel enig med mig i, at den indsats, der gøres i dag, ikke er tilstrækkelig? Var den det, ville vi jo ikke stå med så mange mennesker med så store gældsproblemer.

Hvis Venstres ordfører er enig i det, antager jeg, at man også er enig i, at vi så må forsøge os med noget nyt. Man kan selvfølgelig vælge at se gæld som et problem for det enkelte menneske og måske for familien omkring, men problemet er større end det, fordi gæld virker som en bremseklo. Gæld er jo sådan noget kvikksand, der hiver folk ned, så de ikke kan komme op igen.

Derfor skal mit spørgsmål til Venstres ordfører være: Hvorfor ikke prøve det her? Fra forslagsstillerens side er der lagt op til at lave en forsøgsordning. Hvorfor så ikke prøve det? Hvorfor ikke efterprøve, om vi kan få nogle erfaringer, vi kan bygge videre på?

(Kort bemærkning).

Inger Støjberg (V):

Hvorfor ikke prøve det? Ja, fordi Venstre ikke synes, at det her er en offentlig opgave. Så enkelt er det.

Vi vil i Venstre meget gerne være med til at se på, om der er andre oplysningskampagner, der skal sættes i gang. Jeg synes f.eks., at rykker- og inkassoguiden er et rigtig godt tiltag, der er kommet. Jeg synes f.eks., at portalen forbrug.dk er et rigtig godt tiltag, der er kommet i gang. Og sådan sker der løbende noget på det her felt, men jeg synes vitterlig ikke, at det er en offentlig opgave at rådgive om gæld.

Jeg vil så gerne lige henlede opmærksomheden på Sverige, hvor man har kendskab til det her, både i Sverige og Finland. I Sverige bliver der rent faktisk brugt flere årsværk på at rådgive om gæld end på andre forbrugeroplysningsting. Så det virker på mig, som om det i hvert fald heller ikke er den rigtige vej.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Det sidste argument forstår jeg simpelt hen ikke. Hvis det hjælper, hvis det, at man yder en ordentlig indsats med hensyn til gældsrådgivning, betyder, at meget færre mennesker bliver sat ud af deres boliger og bliver hjemløse, at færre begår selvmord, at færre slår deres familiemedlemmer ihjel, eller at færre kommer ud i alkoholmisbrug, narkomisbrug eller andet, så synes jeg da, at det er en god måde at anvende midlerne på – altså på nogle gældsrådgivere, frem for at man skal have sociale sagsbehandlere eller andre til at samle op bagefter.

Det, jeg egentlig tog ordet for at spørge til, vedrører, at fru Inger Støjberg lægger vægt på forebyggelse, og det er jeg selvfølgelig enig i. Hvad gør man, hvis man nu har fulgt alle kampagnerne og har en fornuftig økonomi, men der så sker noget uventet, f.eks. at man bliver syg, arbejdsløs eller skilt? Det er nemlig typisk der, folk kommer ud og får den uoverstigelige gæld, hvilket også mange af de henvendelser, vi har fået i udvalget, viser.

(Kort bemærkning).

Inger Støjberg (V):

For det første vil jeg gerne sige til fru Line Barfod, at jeg nu ikke nævnte, at der i Sverige var færre, der blev hjemløse, og færre, der slog deres samlever ihjel. Det, jeg stiltfærdigt nævnte omkring Sverige, er, at man i Sverige bruger flere

årsværk på at rådgive om gældsætning og gæld end på forbrugeroplysning generelt. Så jeg kan altså ikke helt se den kobling, fru Line Barfod er inde på.

I forbindelse med det, at man kommer ud for sygdom og andre ting, der kan gribe ind i ens privatliv, har vi altså stadig væk et socialt system. Det er jo ikke sådan, at sociallovene er sat ud af spil, så jeg forstår ikke helt fru Line Barfods sammenhæng i det her.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg går ikke ud fra, at det er Venstres holdning, at folk, bare fordi de bliver skilt eller bliver syge eller bliver arbejdsløse, skal til at være sociale klienter på socialforvaltningen.

Vores forslag går netop ud på at gøre det modsatte. Vi mener ikke, at folk skal være helt derude, hvor de skal være sociale klienter for at få hjælp. Vi siger, at der skal være en gældsrådgivning, man kan gå hen til, længe inden man kommer derud. Det var sådan set også det, der var mit spørgsmål i forhold til erfaringerne fra Sverige. Det kunne jo være, at de har så mange gældsrådgivere, fordi det faktisk hjælper i forhold til en række andre sociale problemer. Det skal derfor ikke sammenlignes med, hvor mange der henvender sig for at høre om hjemmesyning eller andre forbrugerspørgsmål, men sammenlignes med: Hvad har det af effekt i forhold til at forebygge en række sociale og sundhedsmæssige problemer foruden kriminalitet?

(Kort bemærkning).

Inger Støjberg (V):

Fru Line Barfod siger, at det, når man nu har så mange til at rådgive om gæld i Sverige, faktisk godt kan være, fordi det hjælper, og så nævner fru Line Barfod hjemmesyning og sådan nogle ting. Det kunne godt være, at de svenske forbrugerorganisationer også, ligesom de danske, rådgav om kviklån og mange andre ting.

Det er sådan set det, jeg mener med, at vi skal forebygge, og med, at vi skal kigge på forbrug.dk. Jeg vil langt hellere lægge ressourcerne i den fase, der ligger før, altså i forebyggelsen, så vi giver folk et godt grundlag til eventuelt at optage et lån på. Det er det, jeg nogle gange synes man kan mangle.

Kl. 14.45

Det er der så blevet sat ind over for nu, bl.a. på www.forbrug.dk og andre steder. Der er blevet sat regler op for kviklånene og sådan nogle

ting, og fungerer det ikke, vil jeg meget gerne være med til at kigge på det. Vi er bare grundlæggende uenige om, hvor indsatsen skal lægges, kan jeg forstå på det.

Jeg vil gerne have, at indsatsen bliver lagt i forebyggelsen, så vi undgår at komme langt ud i gældsætning.

Formanden:

Tak til fru Inger Støjberg. Så er det fru Mette Frederiksen som ordfører.

Mette Frederiksen (S):

Jeg skal starte med at sige til Venstres ordfører, at jeg ikke tror, at der bliver nogen uenighed fra vores side af salen i forhold til, om forebyggelse er vigtig eller ej. Vi ønsker bare at gå på to ben, dvs. sørge for, at der både sker den nødvendige forebyggelse og er en ordentlig, fagligt funderet rådgivning, hvis og såfremt det skulle gå galt.

Jeg tror, at man desværre med rette kan sige, at gæld er en overset problemstilling både i vores socialpolitik og i vores arbejdsmarkedspolitik. 44 pct. af de svageste kontanthjælpsmodtagere er forgældede, og for de meget langvarige kontanthjælpsmodtagere har mere end hver anden gæld til det offentlige.

Det gør vejen tilbage til arbejdsmarkedet svær. Hvis det meste af ens nye løn skal tilbagebetales og en nogenlunde acceptabel levestandard ikke kan opretholdes via arbejdet, er der selvfølgelig mange, der mister incitamentet til at blive en del af arbejdsmarkedet. Og det placerer alt for mange mennesker i en ofte meget svær økonomisk situation.

Set fra et socialt perspektiv er gæld derfor et utrolig vigtigt emne. Af en ny rapport om hjemløshed, som fru Line Barfod allerede har nævnt, og som blev offentliggjort i sidste uge, fremgår det, at hele 12 pct. angiver gæld som den direkte årsag til hjemløshed. Der er med andre ord god grund til at få gæld og ikke mindst gældsrådgivning højere op på den socialpolitiske dagsorden.

Gældsrådgivning er et centralt led i at forebygge gældssanering og løse sociale problemer. Derfor er vi selvfølgelig positive over for forslaget fra den øvrige opposition.

Det er i vores øjne klogt at placere en offentlig gældsrådgivning et andet sted end i det sociale system, bl.a. fordi de mange nye lånemuligheder gør, at privat forbrugsgæld bliver mere og mere udbredt. Det vil sige, at man ikke er social klient, bare fordi man har stiftet gæld. Hvem har ikke prøvet at gå igennem et indkøbscenter lige

før jul og blive viftet om næsen med et meget, meget let tilgængeligt kreditkort med meget, meget høje renter? Vi mener også, at det er af væsentlig betydning, at vejledning gives af rådgivere med ordentlig indsigt i både jura og økonomi.

Gæld er selvfølgelig først og fremmest et personligt ansvar, men da konsekvenserne af gæld er mange og komplekse, må vi nødvendigvis også løfte vores samfundsmæssige ansvar på det her område. I stedet for at betragte gæld som et udelukkende privat anliggende bør det offentlige i højere grad påtage sig forpligtelser i forhold til at rådgive og hjælpe folk med dybe og sociale privatøkonomiske problemer.

Derfor støtter vi, at gældsrådgivning ud over at være offentligt funderet må være placeret i et selvstændigt organ. Det støtter vi, fordi vi fra Socialdemokratiets side faktisk ønsker at gå endnu længere, end det her forslag gør. Vi mener nemlig, at de, der i dag tjener store summer på folks dårlige økonomiske situation og dømmekraft, nødvendigvis må være med til at finansiere den gældsrådgivning, der skal igangsættes.

Vi ønsker med andre ord en større ansvarlighed fra dem, der i dag udlåner penge til menneskers private forbrug vel vidende, at det er lån, der fungerer på så dårlige og slørede præmisser, at alvorlig gæld meget let kan blive en konsekvens.

Alt i alt er det et vigtigt forslag, vi her behandler, både fordi vi kan spare samfundet for nogle udgifter i forbindelse med eftergivelse af gæld og de problemer, der knytter sig til at være dybt forgældet, og vigtigst af alt fordi det forhåbentlig kan være med til at stoppe en social deroute, før den viser sit alt, alt for grimme ansigt.

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Nu er jeg fra Vestjylland, og vi køber jo sjældent en vare uden at vide, hvad den koster. Jeg kunne da godt tænke mig at høre fru Mette Frederiksen – nu er det jo i modsætning til andre første gang, jeg behandler det her forslag – om jeg kan få en eller anden idé om, hvad sådan et forslag reelt koster, og hvordan det eventuelt skulle finansieres.

Jeg kan forstå, at man i Sverige har omkring 225 heltidsstillinger, og det kunne jeg forestille mig ikke er helt billigt. Hvor skulle vi tage de stillinger fra? Er det fra vores plejehjem, eller er

det fra børnehaverne, eller skal vi bare øge den offentlige sektor?

Kl. 14.50

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Nu er jeg jo fra Nordjylland, og jeg er ikke sikker på, at vestjyder og nordjyder adskiller sig fundamentalt fra alle mulige andre. Gæld er et voksende problem. Og det er ikke mindst blevet et problem, fordi det er så let at stifte gælden. Det er lige præcis den lethed, der omgiver det at optage gæld og tage lån i dag, der gør, at vi bliver nødt til at reagere politisk.

Jeg er sådan set enig med forslagsstillerne i, at det skal iværksættes som en forsøgsordning, og mig bekendt har forslagsstillerne ikke nærmere defineret, hvordan sådan en forsøgsordning skal være. Det synes jeg skal være grundlag for en yderligere diskussion. Man kan forestille sig, at man, for at vi kan få nogle erfaringer, vi kan bygge videre på og blive klogere af, opretter en gældsrådgivning udvalgte geografiske steder, hvor man mener, at det her vil være særlig interessant at få nogle erfaringer at bygge videre på.

Jeg vil så i øvrigt anbefale, at man bestemte ikke bruger personale fra hverken plejehjem eller vores daginstitutioner, for de er slet ikke uddannet til den her slags. Det ved ordføreren vel også godt.

Formanden:

Tak til fru Mette Frederiksen. Så er det hr. Martin Henriksen som ordfører.

Martin Henriksen (DF):

Forslaget går ud på, at det offentlige skal gå ind og rådgive, når en person stifter gæld. Her mener Dansk Folkeparti, at det først og fremmest er et personligt ansvar at sikre en ordentlig økonomi. Det offentlige skal ikke i alle sammenhænge være støttepædagog for den enkelte. Der ligger ikke noget til hinder for, at man personligt søger rådgivning i privat regi. Der er også mulighed for at søge om gældssanering. Dansk Folkeparti er opmærksom på, at gæld kan have alvorlige konsekvenser for den enkelte familie, og derfor er det et område, der skal følges nøje.

Men at oprette en ordning, der omfatter ansættelse af flere offentligt ansatte med ekspertise inden for økonomi, jura, sociallovgivning og psykologi virker umiddelbart som at skyde lidt over målet. I øvrigt er der ingen henvisning til,

hvordan forslagsstillerne ønsker at finansiere dette projekt. Hvor vil man tage pengene fra? Hvor skal der skæres, eller hvilke skatter skal sættes i vejret for at finansiere denne offentlige rådgivning?

Det er interessant at se på forslagsstillernes partitilhørsforhold. Enhedslisten har ikke noget imod at sætte skatterne op. Det har SF heller ikke. De Radikale vil sætte skatterne ned og måske som en konsekvens af dette søge finansiering via nedskæringer af andre offentlige ydelser. Vil SF og Enhedslisten være med til det?

Som tidligere nævnt er der i Danmark lovgivning på området. Kreditaftaleloven stiller krav om, at forbrugerne skal have oplysninger stillet til rådighed i forbindelse med indgåelse af en kreditaftale. Prismærkningsloven oplyser forbrugerne om de økonomiske konsekvenser, der er, når en vare købes på kredit.

I bemærkningerne til forslaget står der bl.a., at folkeskoleelever skal undervises i, hvordan man opstiller et husholdningsbudget. Jeg kan da huske, at det var noget, der blev undervist i, da jeg gik i folkeskole. Det er vel heller ikke unormalt, at forældre også er med til at forklare deres børn, hvad økonomisk ansvarlighed går ud på.

Der findes altså regler og vejledning, der sikrer, at borgerne er informeret om de forhold, der gør sig gældende. Det og andre ting taget i betragtning gør, at Dansk Folkeparti ikke kan støtte forslaget.

Jeg synes også, at man skal holde fast i, at borgerne i Danmark selvfølgelig skal have hjælp og kan få hjælp på en lang række områder, men at det som udgangspunkt må være et personligt ansvar at holde styr på økonomien.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg vil høre, om Dansk Folkeparti kunne forestille sig, at man kunne spare penge på det offentlige område, hvis der var færre, der blev hjemløse, færre, der blev arbejdsløse eller blev fastholdt i arbejdsløshed, færre, som kom ud i problemer, hvor børnene måtte fjernes fra hjemmet, fordi de fik styr på deres økonomi.

Kunne Dansk Folkeparti forestille sig, at det faktisk kunne være et sandsynligt scenarium på baggrund af den godt nok meget begrænsede viden, vi har om gæld i dag, men den viden, der trods alt ligger, bl.a. med den nye rapport om hjemløshed?

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Gæld kan være årsag til andre sociale problemer. Det kan det godt. Jeg synes også, at man i hvert fald skulle gå ind og undersøge mulighederne for gældssanering for bl.a. hjemløse.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

I stedet for at vente med at se på gældssanering, til folk er blevet hjemløse og er ude i store sociale problemer, kunne man så ikke fra Dansk Folkepartis side overveje at sætte ind inden da?

Folk kunne, når de stod med den store gæld og ikke kunne se, hvordan de skulle få råd til at betale huslejen, gå hen og få hjælp i stedet for at vente, til de er blevet sat på gaden, har været hjemløse i flere år og er blevet så stort et socialt problem, at man synes, at nu vil man gøre noget.

Kunne det ikke faktisk samlet set spare det offentlige for en del ressourcer, hvis man kunne nøjes med to timers gældsrådgivning til at starte med i stedet for mange, mange års social indsats senere hen?

Kl. 14.55

(Kort bemærkning).

Martin Henriksen (DF):

Jeg mener, at der i privat regi er mulighed for at søge om gældsrådgivning. Den arbejdsgruppe, som er nedsat på området, og som omfatter repræsentanter for Socialministeriet, Finansministeriet, Skatteministeriet, Beskæftigelsesministeriet osv. kigger netop på gældslempelse og gældsregergivelse til socialt udsatte grupper i Danmark.

Det er et arbejde, vi er meget interesserede i fra Dansk Folkepartis side og vil følge tæt, men jeg synes, at man et eller andet sted skal holde fast i, at vi må holde folk fast på, at det er deres eget ansvar at have styr på deres økonomi, og så gøre brug af den lovgivning og de oplysninger, der er på området nu.

Formanden:

Tak til hr. Martin Henriksen. Så er det hr. Per Ørum Jørgensen som ordfører.

Per Ørum Jørgensen (KF):

Nu skal jeg ikke beklage mig over, at jeg har skullet beskæftige mig med det her forslag flere gange, men jeg må indrømme, at jeg blev lidt overrasket, da jeg så det. Det første, jeg tænkte, var, at der da trods alt er grænser for, hvad det

offentlige skal tage sig af. Det var den helt naturlige reaktion.

Nu kan jeg selvfølgelig høre på debatten, at der ligger gode intentioner bag, og det har jeg selvfølgelig også respekt for. Når det så er sagt, føler jeg faktisk, at et system, hvor vi ansætter offentlige bankrådgivere, er mig fundamentalt imod i relation til det ansvar, man har som borger.

Man har på et tidspunkt muligheden for at tage en beslutning om at tage et lån, eller hvad det er, og det er altså i privat regi, at den beslutning træffes. Vi har selvfølgelig et ansvar for at sikre den bedst mulige oplysning om de her ting. Men man må altså tage ansvar for de valg, man træffer her i livet, og det gælder selvfølgelig også, når det gælder etablering af gæld, eller når man tager et lån.

Jeg føler faktisk også, at vi har et sikkerhedsnet her i landet, der tager sig af de svageste. Jeg føler også, at der er mange initiativer – jeg vil ikke til at remse dem op, det har ministeren gjort – som viser, at der er opmærksomhed på det her område. Vi er da i Det Konservative Folkeparti åbne over for at se på, om der er nogle ting, vi kan gøre bedre, om vi kan skabe mere information, om vi kan nå ud til flere.

Vi er meget, meget åbne over for det, hvis der er nogle gode ideer fra de øvrige partier. Så kigger vi gerne på det og bidrager konstruktivt til det. Jeg synes altså også, at det er et problem, at vi reelt ikke har nogen ideer om, hvad det her koster.

Som jeg nævnte i mit spørgsmål før til fru Mette Frederiksen, er der, så vidt jeg er oplyst, omkring 225 offentlige stillinger i Sverige, og når det gælder den offentlige sektor, må vi også erkende, at vi har et økonomisk ansvar her i Kongeriget og derfor må foretage en prioritering af, hvordan vi bruger vores offentlige midler. Der mener jeg faktisk, som jeg ser det her, at det kan blive et meget, meget dyrt forslag.

Men det kunne da være rart at få belyst, hvad et sådant forslag reelt koster, og på bekostning af hvad det skal etableres, hvis der er flertal for det, hvad jeg nu tvivler på. Alt i alt må vi trods de gode intentioner, som jeg ikke er i tvivl om ligger bag dette forslag, i Det Konservative Folkeparti vende tommelen nedad til dette forslag.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

Jeg må indrømme, at det undrer mig noget, at man siger, at vi enten skal have forebyggelse i

form af nogle generelle informationskampagner, eller også at folk skal helt derud, hvor de har brug for det sociale sikkerhedsnet, fordi de er socialt udsatte. Imellem de to yderpunkter skal der slet ikke være noget.

Nu er det min erfaring, at gæld er noget, der kan ramme både høj og lav. Det er både dem i de allerhøjeste stillinger med de allerlængste uddannelser og dem helt nede på bunden. Det kan slå lige hårdt, uanset hvor det rammer.

For nogle, som jeg har været inde på tidligere i debatten, er det altså ikke et spørgsmål om, at det er gået galt, når de optager det første lån, men det kan være, at de kommer ud for sygdom, skilsmisse eller andre ting, som gør, at de ikke længere kan overskue økonomien.

Hvorfor mener Det Konservative Folkeparti, at man skal helt derud, hvor man har brug for det sociale sikkerhedsnet, før man skal kunne få noget råd og vejledning?

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det er egentlig heller ikke det, jeg siger. Vi er da enige om, at der kan være mange grunde til, at folk bliver gældsatte. Der kan være mange forskellige årsager. Men når man som forbruger går ned og tager et lån eller klikker ind på nettet og tager et lån til skyhøje renter, så er det klart også en handling, som man selvfølgelig også må stå til ansvar for, samt de konsekvenser den kan medføre. Det synes jeg er helt fundamentalt.

Kl. 15.00

Så skal man jo også tænke på, at det, man er ved at etablere her, er en slags rådgivning, som jo findes i det private regi i bankerne. Det er jo typisk der, folk søger deres rådgivning. Bankerne er jo også i dag forpligtet etisk til at rådgive kunderne ud fra kundernes økonomi, og det synes jeg er væsentligt.

(Kort bemærkning).

Line Barfod (EL):

For det første vil jeg gerne komme med den præcisering, at gæld ikke behøver at være forbrugslån, hurtige lån med høje renter. Det kan også være, fordi man har købt hus sammen, da man flyttede sammen, og når man så flytter fra hinanden, står den ene eller måske begge hver for sig tilbage med en gæld.

Op der kan være mange andre situationer. Det kan være offentlig gæld, som er en meget stor del af gælden, altså gæld til daginstitutioner

og mange andre ting, eller elregninger. Der er masser af former for gæld. Det er ikke kun de hurtige lån. Så en del af det er altså ikke noget, hvor man har kunnet nyde godt af de her forskellige hjemmesider i forvejen.

Det andet er spørgsmålet om bankrådgiverne. Bankrådgivere kan ikke det, vi lægger op til her. Der er nogle forskellige private firmaer, der yder gældsrådgivning, men det er rent lotteri for folk, om de kommer hos nogle seriøse eller hos nogle bedragere.

Derfor er det, vi synes, at der burde være en offentlig ordning i stedet, hvor vi kan sikre, at folk får forebygget de store sociale problemer, som kan komme af gæld, der ikke bliver afhjulpet.

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det kan godt være, det er min evne, når jeg læser lovforslaget, der ikke slår til, men jeg ser bl.a. sådan noget som folks budgetkonto, indgåelse af aftale med kreditorer – det kan man nu også med sin bankrådgiver. Jeg kan ikke se, hvorfor man ikke skulle kunne det. Selvfølgelig er bankrådgiveren jo underlagt nogle regler, og hvis ikke bankrådgiveren lever op til dem, når det gælder god etik, hvor man skal rådgive kunden ud fra kundens økonomiske situation, så er det klart, at vi så har nogle forholdsregler, vi kan tage der.

Men det fundamentale i det her er, at man vil flytte en rådgivning, som reelt bør ligge i det private system, over i det offentlige system. Hvad bliver det næste? Skal ejendomsmæglerne også over i det offentlige system?

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg hører, at ordføreren anerkender, at gæld kan være et problem, men at det, ordføreren har størst kvaler ved, er, at det skal være et offentligt system. Derfor vil jeg sådan set bare høre, hvad Det Konservative Folkeparti siger til vores forslag, nemlig at: Ja, lad os, som forslagsstilleren foreslår det, lave en forsøgsordning, men lad den med det samme være medfinansieret fra de private udbydere, der i dag laver de her lån, som ofte hviler på præmisser, disse udbydere udmærket godt ved kan have meget, meget, meget store konsekvenser for de mennesker, der optager lånene.

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jamen det er igen en fravigelse af det helt fundamentale, nemlig det personlige ansvar. Det personlige ansvar tilsidesætter man jo også i det her forslag, sådan som jeg hører det. Nu har jeg ikke læst forslaget. Jeg vil meget gerne kigge på det, det skal der ikke være tvivl om, men det er da det fundamentale og også det personlige ansvar, at man må tage den konsekvens, der nu engang er, af de handlinger, man vælger at gøre. Det ændrer Socialdemokraternes forslag jo ikke på, sådan som jeg hører det.

(Kort bemærkning).

Mette Frederiksen (S):

Jeg er, som jeg allerede har tilkendegivet i denne her debat, fuldstændig enig i, at det først og fremmest er vores eget ansvar at få tilrettelagt en økonomisk politik omkring vores liv og virke, der gør, at vi kan opretholde en levestandard. Det er som udgangspunkt vores eget ansvar. Men vi ved jo også godt, at virkeligheden og det, man kan stå og sige fra Folketingets talerstol, ikke altid hænger sammen.

Vi ved udmærket godt herindefra, at der er mennesker i vores samfund, der gennem et helt liv for norges vedkommende og for andres vedkommende i perioder lever på et så dårligt økonomisk grundlag, at det at optage gæld bliver meget, meget let og måske oven i købet bliver adgangen til noget så banalt som at kunne holde en juleaften for sine børn. Når det er sådan, mener vi selvfølgelig også, at det er et samfundsansvar at belyse, om man kan hjælpe mennesker, der har bragt sig eller af andre er blevet bragt i en håbløs økonomisk situation.

Men når vi taler om ansvar: Hvis jeg nu er enig med Det Konservative Folkeparti i, at vi alle sammen har et personligt ansvar, hvorfor vil Det Konservative Folkeparti så ikke være enig med mig i, at de, der udbyder lånene, de der, kan man sige, skaber grundlaget for, at det overhovedet kan gå galt, skal påtage sig et større ansvar og være med til at finansiere en rådgivning? Det er jo en rådgivning, vi taler om.

Kl. 15.05

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det er nu ikke et forslag, som klinger særlig godt i mine ører. Man kan måske sige, at intentionerne er meget positive. Det, jeg tror, er den rigtige vej at gå, er i højere grad at fokusere på,

om de her forskellige selskaber nu lever op til deres forpligtelse, måske vurdere, om den lovgivning, der gælder omkring rådgivning og etik, er tidssvarende og korrekt. Det er vi da meget åbne over for at se på. Men ligefrem at pålægge dem en ekstra skat ville jeg være ked af.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Jeg kan forstå, at hr. Per Ørum Jørgensen støtter gældssanering. Så vil jeg godt spørge: Hvad er logikken bag at støtte regler om hjælp til gældssanering, når man ikke vil gå ind og støtte, at vi rent faktisk forhindrer folk i at stå i så dårlig en økonomisk situation, at gældssanering kommer til at ske?

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Jeg vil da gerne bidrage til at forhindre, at folk kommer i en ulykkelig økonomisk situation. Selvfølgelig vil jeg det. Det er bare medicinen, vi nok er lidt uenige om, for det, jeg ser her, er nogle økonomiske rådgivere, der skal ansættes ved staten, som skal varetage den del.

Der mener jeg i højere grad – og det kan vi jo så være uenige om – at det er et spørgsmål om at oplyse folk, selvfølgelig at sikre, at de aktører, der er på de finansielle markeder, lever op til de etiske krav osv., men først og fremmest at sikre, at der er en god oplysning omkring de her ting.

Igen er det jo altså et valg, folk ofte tager, som de så også må tage konsekvenserne af.

(Kort bemærkning).

Anne Baastrup (SF):

Skal jeg forstå den konservative ordfører således, at man agter at gå ind og regulere på, hvem der må yde mennesker lån, og fastsætte nogle lovregler omkring, hvem der må, og hvilket grundlag værdisættelsen af den pågældende låntager osv. foregår på? Er det der, De Konservative vil ind og regulere, i stedet for blot at give folk en rådgivning om, hvad der er ret, og hvad der er et dårligt lån at tage?

(Kort bemærkning).

Per Ørum Jørgensen (KF):

Det, jeg siger, er, at jeg er åben over for at kigge på, om de her udbydere af de forskellige lån nu etisk rådgiver efter, hvad vi mener er det rigtige her i kongeriget. Det er sådan set det, jeg har sagt. Jeg mener, at vi kontinuerligt skal kigge på, hvordan vi kan sikre den bedst mulige oplys-

ning til borgerne, og hvordan vi sikrer, at virksomhederne lever op til deres ansvar.

Formanden:

Tak til hr. Per Ørum Jørgensen. Så er det fru Lone Dybkjær som ordfører.

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil starte med at sige, at Det Radikale Venstre støtter det forslag, vi selv er medforslagsstillere til. Så er det ligesom bragt på plads. Vi tror også, det er nødvendigt med en drøftelse.

Jeg synes, det ville være dejligt, hvis livet var så enkelt, som den konservative ordfører gjorde det til. Men det er ikke min oplevelse, at det altid er så enkelt. Det er derimod min oplevelse, at mennesker godt kan have brug for noget råd og vejledning i forskellige situationer, fordi de er kommet ud i noget, de måske ikke har kunnet overskue, det kan være på det økonomiske område, og det kan være på andre områder. Men jeg forstår, at der sådan er et rimelig massivt flertal imod det her forslag.

Så vil jeg godt sige, at jeg mener, det er at forenkle problemstillingen, når man blot henviser alt til det private. Jeg er godt klar over, at regeringen og partierne hele tiden kører et meget ideologisk ræs omkring det offentlige kontra det private. Jeg tror faktisk ikke nødvendigvis på, at vi bare kan henvise til banker og pengeinstitutter, og hvad ved jeg, når det drejer sig om det her. Jeg synes, vi har meget gode erfaringer med, at livet ikke er så enkelt, og så objektive er de der private institutioner heller ikke. Det er der måske heller ikke noget at sige til at de ikke er.

Jeg er så glad for, at der i hvert fald er en vis forståelse for, at gæld kan være et problem, og at der måske også kan være en forståelse for, at det kunne være meget fornuftigt på en eller anden måde at få en gældssaneringsdiskussion. Det, som jeg så håber på vi kan i forbindelse med udvalgsarbejdet, er at prøve, om vi kan kortlægge lidt mere, hvordan de her gældssituationer er opstået.

Jeg tror, vi alle sammen har nogle forskellige forestillinger om det. Hr. Per Ørum mener, at det sådan er forbrugslån og sådan noget. Det tror jeg er en del af det. Men jeg tror også, det kan være skilsmisser, og at der er meget andet, der kan bringer folk ud i en uforudsigelig situation, som kan gøre, at resten af livet i virkeligheden kan gå ganske skævt. Det ved vi jo godt.

Hvis man først er gældsatt, og hvis ikke man har mulighed for at bringe gælden ned, vokser den næsten pr. automatik. Vi prøver jo, om vi kan forebygge noget af det her og give et bedre liv, også fordi gældsatte mennesker jo ofte alligevel på en eller anden måde ender i det økonomiske system.

Men jeg synes, det ville være godt, hvis vi kunne prøve at formulere nogle spørgsmål, så vi kunne få klarlagt det her område noget mere. Er det helt vanvittige forbrugslån, eller er det i forbindelse med skilsmisser og hussalg, eller hvad er det, der gør, at folk kommer ud i gældssituationerne? Hvis vi kunne det, er vi i hvert fald nået et stykke vej med det her forslag, selv om der ikke er flertal for det.

Formanden:

Tak til fru Lone Dybkjær. Så er det fru Anne Bastrup som ordfører.

Anne Bastrup (SF):

Som medforslagsstillere støtter vi naturligvis også forslaget. Det, jeg synes har været interessant i denne her diskussion, er den lidt manglende fantasi hos minister og regeringspartier og Dansk Folkeparti, der i virkeligheden ikke kan forestille sig, hvad det er for nogle mennesker, der ikke sjældent står i en situation, hvor en god gældsrådgivning ikke havde været ringe.

Jeg ved ikke, om der er nogen, der har prøvet at gå gennem Magasin med alle de tilbud om billige lån. Jeg har personligt kendskab til mennesker, som har taget det ene billige lån efter det andet, hvor det efterfølgende viser sig, at den årlige rente er 24 pct. på et tidspunkt, hvor man kan låne penge i banken til både 5 og 6 pct. Og der er ingen vejledning om det. Der er ikke nogen etiske regler for, hvilke muligheder man har for de her lån.

Så har vi jo også i dagens Danmark en situation, hvor der er en forbrugstrend, der rent faktisk gør, at svage sjæle, som ikke kan overskue, at 2 pct. om måneden rent faktisk er 24 pct. om året, derfor kan stå i en situation, hvor de lander i det, man kan kalde en gældsklemme.

Jeg forstår heller ikke, hvorfor højrefløjten ikke vil være med til så i højere grad at sikre, at folk ikke lander i denne her gældsklemme, og i stedet forhindrer og forebygger det. Det vil jo i langt højere grad kunne sikre, at der er en masse mennesker, der ikke lander i en hel masse andre dårlige sociale situationer.

Jeg synes ligesom fru Lone Dybkjær, at vi skal bruge det her beslutningsforslag til at få afdækket, hvad det er for såkaldt etiske regler, som De Konservative mener eksisterer på det her område. Hvordan kan vi sikre, at man ikke, når man er 20 år, får et tilbud om et lån, hvor den, der giver lånet er vel vidende om, at der ikke er en kinamands chance for at få pengene tilbage andet end, at der så skal tages retslige skridt.

Der er så mange muligheder for at få lån, hvor der ingen sikkerhed er, til meget, meget høje renter, og det fører mennesker ud i en dårlig, dårlig social situation.

Derfor tror jeg, at vi skal bruge beslutningsforslagets eksistens til at få belyst det således, at så vel Konservatives som Venstres ordførere får en højere grad af viden om, hvad det her handler om, hvad det er, det kan føre til. For jeg tror i virkeligheden ikke, at vi er så uenige om, at forebyggelse er bedre end efterfølgende helbredelse. Vi skal så bare finde en metode, hvor vi kan få regeringspartierne i tale, således at det ikke bare er nej, nej, nej, og så kan vi i øvrigt gældssanere, når folk er kommet på spanden. Det er den forkerte måde at løse problemet på.

Formanden:

Tak til fru Anne Baastrup. Så er det ordføreren for forslagsstillerne, fru Line Barfod.

Line Barfod (EL):

Jeg vil gerne takke for debatten og også takke for opbakningen fra Socialdemokraterne. Som fru Mette Frederiksen sagde flere gange under debatten, er det et stort skridt videre, vi er kommet i dag, i og med at alle partier nu anerkender, at gæld er et stort problem. Det er faktisk noget helt nyt, og vi er kommet meget langt. Man kan så sige, at vi stadig er langt bag efter de andre nordiske lande.

Det var jo sådan, at Danmark var det første land, der indførte gældssanering. Dengang var vi foregangsland, men siden har det stået i stampe i Danmark. Mens de andre lande tog ved lære af Danmark og indførte gældssanering, men samtidig gik videre og sagde, at gæld er et samfundsproblem, og vi derfor bliver nødt til at gøre noget ved det, og derfor også begyndte at lave gældsrådgivning, er vi ikke nået så meget videre i Danmark.

Men forhåbentlig kommer det nu, når vi går ind og anerkender gæld som et samfundsproblem. Så begynder vi også at se på, hvad vi så kan gøre ved det.

Derudover kunne man jo også sige i forbindelse med, hvad især hr. Per Ørum Jørgensen var inde på, nemlig hvad det koster, at vi står i en historisk situation lige nu, hvor hele det offentlige inddrivelsessystem bliver lavet om, mange pantefogeder skal flyttes rundt osv., Der ville der være mulighed for at gå ind og sige, at vi så kunne organisere tingene anderledes, lave nogle selvstændige enheder med offentlige gældsrådgivere, som også kunne tage vare på den lokale rådgivning af de mange mennesker, der møder det offentlige, fordi de også har gæld til det offentlige eller kun har gæld til det offentlige. Det er forskelligt, hvordan folk har det.

Kl. 15.15

Det er vigtigt, tror jeg, at få sagt, at gæld er et meget, meget stort problem for mange mennesker, og det er ikke kun, fordi de har handlet uansvarligt. Hvis vi f.eks. ser på den henvendelse, vi har fået i udvalget, hvor der blev citeret fra GældsForum på nettet om en kvinde, som blev skilt og hang på en gæld på 100.000 kr. på grund af sin eksmands alkoholmisbrug, og som fik, troede hun, en aftale med banken om, at de satte renten i bero, hvis hun betalte på gælden, så viste det sig, at banken ikke satte renten i bero, og efter 2 år, hvor hun havde afdraget 26.000 kr., var den samlede gæld steget til over 170.000 kr. Her hjalp hendes bankrådgivere altså ikke, tværtimod, og den slags situationer er der desværre rigtig mange af.

For mange mennesker er det et kæmpe tabu bl.a. på grund af den holdning, som også kommer til udtryk fra flere ordførere her og fra ministeren, om, at man skal have styr på sin egen økonomi. Langt de fleste mennesker har det sådan, at det er utrolig skamfuldt, hvis ikke de er i stand til at styre deres egen økonomi. Jeg har i mit arbejde som advokat haft mange klienter, som syntes, det var værre at fortælle mig om, at de ikke havde styr på deres gæld, end det var at fortælle mig, at de havde været udsat for incest, havde været ude i alkoholmisbrug eller andet, fordi det er taget op som samfundsproblemer, er anerkendt, at her er det i orden at fortælle om, hvad man har haft af problemer. Men det er det altså stadig ikke, som verden ser ud i dag, at fortælle, at man ikke har styr på sin økonomi.

Nogle af dem, der kommer og skal have rådgivning, kommer med to plasticposer fyldt med uåbnede rudekoverter. Hvis man går ned i sin bank, har bankrådgiveren altså ikke tid til at sidde og åbne de to plasticposer fyldt med rudekoverter for at se, hvordan situationen egentlig ser

ud. Der er ikke nogen steder i dag at gå hen, hvis ikke man har enten penge nok til at betale en advokat eller revisor eller anden gældsrådgiver, der har den fornødne faglige viden, eller har nogle legatmidler eller andet til at betale for det. Dertil kommer så, at man ikke aner, om dem, man henvender sig til på det private marked, også er kvalificerede til at yde den fornødne hjælp.

Derfor oplever vi så alt, alt for mange i dag, der kommer ud i store problemer. Jeg er helt enig med fru Lone Dybkjær i, at vi bør gøre noget mere for at få det belyst, for det er jo så en anden side af, at gæld ikke hidtil har været anerkendt som et samfundsproblem, at der er meget lidt forskning på det her område.

Så har både ministeren og flere af de andre ordførere været inde på, at vi ikke skal tage ansvaret fra folk. Det er jeg fuldstændig enig i. Gældsrådgivning går ud på det stik modsatte. Gældsrådgivning går ud på at give folk et svar. Det er utrolig vigtigt for folk at kunne overskue, at deres økonomi kan hænge sammen. Noget af det store i at arbejde med gældsrådgivning er lige præcis det øjeblik, hvor det går op for folk, at deres økonomi begynder at hænge sammen, når de begynder at kunne tage ansvar for deres eget liv, når de kan se, at de har penge til at betale regningerne hver måned. Det er en kæmpe ændring i folks liv, når de begynder at kunne tage det ansvar. Men de skal have noget hjælp for at kunne komme dertil, når først de er kommet ud i en uoverstigelig gæld.

Nogle gange skal der bare en times rådgivning til med at hjælpe dem med at opstille et budget, andre gange kræver det en langt længere indsats, hvor man bl.a. skal hjælpe dem med en budgetkonto, og det gør bankrådgiveren ikke. Typisk skal man ringe rundt til ti forskellige banker for at finde et sted, hvor de overhovedet kan få en budgetkonto. Og man skal så hjælpe dem med at opstille, hvordan den budgetkonto skal skrues sammen. Nogle gange skal man ned og decideret hjælpe dem med at flytte rundt på, hvordan det overhovedet skal kunne hænge sammen, for den beregning laver bankrådgiveren typisk ikke for dem.

Der er masser af ting, som man ikke kan få i dag, og som det ville være en kæmpe fordel at få offentlige gældsrådgivere til. Og det behøver ikke at være en kæmpe indsats, vi gør til at starte med. Vi kunne starte med en lille forsøgsordning, hvis der kunne blive flertal for det her i Folketinget, bare for at få nogle egne erfaringer

med, hvad det er, man kan gøre, og hvad det ville kunne afhjælpe af sociale problemer.

Det ville kunne betyde meget også for børnefamilierne, at man havde den mulighed for at kunne få noget hjælp og rådgivning, så man ikke kom dertil som nogle af de klienter, jeg har haft, hvor man er parat til at aflevere sit barn på socialkontoret, fordi man simpelt hen ikke kan finde ud af at få det til at hænge sammen.

Der ville det altså være en bedre indsats fra samfundets side, hvis man kunne tilbyde noget gældsrådgivning, så man kunne få hverdagen til at hænge sammen. For det er svært at have overskud til at tage sig af sit barn og sit hjem, især hvis man også skal i gang med noget arbejde eller uddannelse, hvis man ikke aner, hvorfra man skal få pengene til at betale huslejen. Og når folk ikke har penge til at betale huslejen, er det typisk, fordi de betaler på al den anden gæld, de har.

Kl. 15.20

Et af de helt store problemer er jo, at folk synes, de skal betale enhver sit. Det er jo enormt positivt, at så mange danskere har den moralopfattelse, at man skal betale på sin gæld. Det er bare ikke godt, hvis man ikke har penge nok til det, for så betyder det, at man hele tiden optager ny gæld. Et af de eksempler, jeg havde, var en kvinde, som, da hun blev skilt, havde en gæld på 20.000 kr. Hun syntes virkelig, hun skulle gøre alt, hvad hun overhovedet kunne for at overholde sine forpligtelser, så i løbet af 2 år var hendes gæld vokset til 200.000 kr.

Det er selvfølgelig meget ekstremt, men der er mange, som det går på den måde, fordi de bliver ved med at tage nye lån til at kunne betale på de forpligtelser, de har i forvejen. Og der hjælper en bankrådgiver tit ikke, for det, der sker, er typisk, at man bare får forhøjet og forhøjet sit overtræk i banken, indtil hammeren pludselig en dag falder, og så har man slet ikke nogen steder at gå hen.

Det er derfor, vi skal have en offentlig gældsrådgivning, hvor folk kan gå hen og få det råd og den vejledning, som gør, at de ikke kommer helt ud i de ekstreme sociale problemer, og som ligger længe før, de kan få en gældssanering. For en gældssanering kan man først få, når man har styr på økonomien, og man har haft styr på den i flere år. Når man står midt i sit økonomiske kaos, kan man ikke få gældssanering. Derfor nytter det ikke noget at henvise til, at gældssanering er en løsning, for det hjælper ikke på de her problemer.

Jeg håber meget, at vi i Socialudvalget kan få det arbejde, der gør, at folk får en indsigt i, hvad de her problemer handler om og også, hvad det er, erfaringerne fra Sverige og andre lande med gældsrådgivning har betydet. Bl.a. har de i Malmø oplevet, at de nu har meget, meget færre, der bliver sat ud af deres bolig på grund af huslejerestance, fordi folk har den mulighed for at få gældsrådgivning.

Så jeg håber, at vi kan debattere videre i udvalget, og at vi så kan nå frem dertil, hvor vi kan få en offentlig gældsrådgivning som forsøg i løbet af noget tid og i hvert fald kan få kortlagt, hvordan problemerne ser ud i dag. Tak for debatten.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra statsministeren har jeg modtaget følgende skrivelse af 27. maj 2005:

»Efter statsministerens indstilling er det ved kongelig resolution af 25. maj 2005 besluttet

at ressortansvaret for sager vedrørende den i § 4 i lov nr. 438 af 10. juni 2003 om TV2/DANMARK A/S indeholdte bemyndigelse til at sælge aktierne i TV2/DANMARK A/S overføres fra kulturministeren til finansministeren.

Jeg tillader mig at anmode formanden om at underrette Folketinget herom.

Anders Fogh Rasmussen

/Sten Frimodt Nielsen«

Underretningen er hermed givet.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 31. maj 2005 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den dagsorden, der er opslået i salen.

Med hensyn til de øvrige møder i den kommende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 15.23